

Bijlage 8

CONVENANT VEILIGHEID EN REPARATIES IN DE KASSENBOUW

DE PARTIJEN:

- de in Den Haag gevestigde vereniging **Land- en Tuinbouworganisatie Nederland, Vakgroep Tuinbouw**, hieronder te noemen LTO Nederland, vertegenwoordigd door de voorzitter van de vakgroep de heer F. Hoogervorst;
- de in Hasselt gevestigde verzekeringsmaatschappij **AgriVer B.A.**, hieronder te noemen AgriVer, vertegenwoordigd door haar directeur A.M. Boersma;
- de in Zwolle gevestigde verzekeringsmaatschappij **Delta Lloyd**, hieronder te noemen Delta Lloyd, vertegenwoordigd door de heer D. Beijen, directeur Delta Lloyd Landbouw;
- de in Tilburg gevestigde verzekeringsmaatschappij **Interpolis**, hieronder te noemen Interpolis, vertegenwoordigd door de heer B.W.M. Koeckhoven, manager Interpolis Agro;
- de in Leeuwarden gevestigde verzekeringsmaatschappij **Topland Achmea**, hieronder te noemen Topland Achmea, vertegenwoordigd door haar adjunct directeur de heer C.C. d'Ancona;
- de in Vlaardingen gevestigde vereniging **Nederlandse Vereniging van Ondernemers in de Kassenbouw**, hieronder te noemen N.V.O.K., vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer H. Palland;
- de in 's-Gravenzande gevestigde vereniging **Organisatie van Tuinbouwadviseurs en -Onderzoekers**, hierna te noemen O.V.T.O., vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer A.A. Hanemaaijer;
- de in Uden gevestigde vennootschap met beperkte aansprakelijkheid **DLV Bouw-Adviesbureau B.V.**, hierna te noemen DLV, vertegenwoordigd door haar directeur de heer G.J.M. van der Zanden;
- de in Amsterdam gevestigde **Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.**, hierna te noemen Rabobank Nederland, vertegenwoordigd door haar Hoofd Agrarische Zaken de heer S.P.M.M. de Groot;
- de in Den Haag gevestigde **Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek, onderdeel TNO Bouw**, hierna te noemen TNO Bouw, vertegenwoordigd door de directeur van TNO Bouw de heer P.C. van Stalduinen;
- de in 's-Gravenzande gevestigde stichting **Stichting Coördinatie Calamiteitenbestrijding Glastuinbouw**, hierna te noemen CCG, vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer Th.J. Keijzer;

- de in 's-Gravenzande gevestigde vereniging **Algemene Vereniging van Aannemers en Installateurs in de Glastuinbouw**, hierna te noemen AVAG, vertegenwoordigd door haar voorzitter de heer W.F.S. Duffhues;

hebben in het voorjaar van 2002 deelgenomen aan het **Overlegplatform veiligheid en reparaties in de kassenbouw** (hierna te noemen "het overlegplatform") waarin op initiatief van het Verbond van Verzekeraars en de AVAG en onder voorzitterschap van de heer J. van der Veen de Nederlandse tuinbouwsector en alle daarbij betrokken en in de aanhef genoemde organisaties hebben overlegd over de problematiek van de veiligheid van het repareren van tuinbouwkassen. In het overleg is nadrukkelijk een verband gelegd tussen het aspect van de veiligheid en het bedrijfseconomische aspect van een snelle en efficiënte reparatie van tuinbouwkassen, zulks met het oog op het behoud van de teelt in een beschadigde kas en de continuïteit van het tuinbouwbedrijf.

DE VEILIGHEID VAN REPARATIES IN DE KASSENBOUW

De aan het overlegplatform deelnemende partijen erkennen dat de voortschrijdende technische ontwikkeling van tuinbouwkassen het noodzakelijk maakt om de veiligheid van het uitvoerend personeel in de kassenbouw kritisch te beoordelen en waar nodig waarborgen ter verbetering te creëren. De toenemende hoogte van kassen en de steeds grotere glasmaten zowel in de gevels als in het dek, houden potentiële risico's voor het uitvoerend personeel in.

Deze risico's gelden in principe zowel tijdens de bouw van een kas als tijdens de reparatie van een schade. Mede onder druk van de Arbeidsinspectie is de veiligheid tijdens de bouw van een kas de laatste jaren door het inzetten van moderne machines zoals beglazingsplatforms sterk toegenomen. De veiligheid en de efficiëntie van de werkmethodes voor het repareren van kassen is echter niet meegegroeid met die van de bouwmethodes. Het vervangen van kapotte ruiten houdt nog steeds een risico in dat door de grotere glasmaten eerder toe- dan afneemt.

De N.V.O.K., als vertegenwoordiger van onder meer de beglazingsbedrijven in de kassenbouw, heeft gesignaleerd dat deze bedrijven steeds meer moeite krijgen om nieuw personeel te werven en bestaand personeel vast te houden. De indruk bestaat dat de hiervoor genoemde ontwikkelingen maar ook ongelukken met ernstig letsel tot gevolg die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan bij het beglazen van kassen, een negatieve invloed hebben op de personeelsvoorziening voor deze sector. Voorkomen moet worden dat een tekort aan personeel in de toekomst een remmende factor wordt bij de verkoop en de bouw van nieuwe kassen. Het werken in de kassenbouw moet daartoe aantrekkelijker worden gemaakt en het vergroten van de veiligheid is daarvan een essentieel onderdeel.

HET BEDRIJFSECONOMISCH ASPECT VAN REPARATIES IN DE KASSENBOUW

Het VvV heeft aangegeven dat de glastuinbouw in de internationale herverzekeringmarkt sinds kort een hogere risicostatus heeft gekregen. De eerste aanleiding hiertoe is geweest dat de herverzekeraars in de afgelopen jaren zeer forse uitkeringen hebben moeten doen in verband met schadegevallen als gevolg van stormen in de landen rondom Nederland (o.a. Frankrijk, Denemarken). Hierdoor is de aandacht van de herverzekeraars op de glastuinbouw gericht. Deze ontwikkeling is versterkt door de slechte financiële positie waarin een aantal herverzekeraars terecht is gekomen na de aanslagen in Amerika van 11 september 2001 en die hen noodzaakt hun risico's opnieuw te beoordelen.

De verzekeraars verenigd in het VvV, Afdeling Hagel hebben naar aanleiding van de geschetste ontwikkeling gepleit voor maatregelen die een snellere en meer efficiënte reparatie van kassen mogelijk maken. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan standaardisatie van systemen en glasmaten. Een snelle reparatie kan gevolgschade aan het gewas in een beschadigde kas

voorkomen of beperken en daardoor het risico voor zowel de tuinbouwondernemer als de (her)verzekeraar beperken.

De beperking van dit risico en het voorkomen van een kostenspiraal die anders zou kunnen optreden als gevolg van fors hogere verzekeringspremies, zijn in het belang van de gehele tuinbouwsector en alle betrokken partijen. De ontwikkeling van efficiënte reparatiemethodes van kassen vormt mede de basis van een blijvende verzekeraarbaarheid van de risico's in de glastuinbouw, hetgeen een voorwaarde is voor de financiering van nieuwbouwprojecten.

DE OVERWEGINGEN VAN DE PARTIJEN IN HET OVERLEGPLATFORM

Alle partijen die aan het overlegplatform deelnemen, zijn het erover eens dat de veiligheid van het uitvoerend personeel in de kassenbouw de hoogste prioriteit geniet. Hoewel niet alle partijen bij hun dagelijkse werkzaamheden in gelijke mate met dit aspect te maken hebben, kunnen zij dit geen van allen negeren.

De koppeling van het aspect van de veiligheid van reparaties met het bedrijfseconomisch aspect van reparaties maakt echter dat deze problematiek door alle partijen met prioriteit moet worden gezien en behandeld. Het bedrijfseconomisch aspect van onveilig en/of inefficiënt repareren is een potentiële bedreiging voor de continuïteit van de Nederlandse glastuinbouw en kan een negatieve invloed hebben op alle geledingen in de sector.

De genoemde partijen zijn het er om deze reden over eens dat maatregelen moeten worden getroffen die zowel de veiligheid als de efficiëntie van het repareren van tuinbouwkassen ten goede moeten komen. Hierbij moet worden gedacht aan een complex van maatregelen van zowel technische als organisatorische aard.

Voorts zijn de partijen gezamenlijk van mening dat deze maatregelen alleen dan het beoogde effect zullen sorteren als zij breed, dat wil zeggen door alle partijen worden ondersteund en uitgedragen. Alle partijen zullen hun eigen achterban hierover moeten informeren en in hun contacten met klanten (tuinbouwondernemers) de naleving van de betreffende maatregelen sterk moeten stimuleren en waar mogelijk afdwingen, bijv. door deze in hun algemene voorwaarden op te nemen.

AANBEVELINGEN VAN DE WERKGROEP VEILIGHEID EN REPARATIES

Vanuit het Overlegplatform is een Werkgroep veiligheid en reparaties in de kassenbouw samengesteld die als opdracht heeft gekregen om voorstellen te doen op basis waarvan een gemeenschappelijk, breed gedragen beleid voor veiligheid in de kassenbouw in het algemeen en veilige en bedrijfseconomisch verantwoorde reparatiemethodes meer in het bijzonder kan worden vastgesteld.

De werkgroep heeft een aantal aanbevelingen aan het overlegplatform gedaan die in een vergadering van het platform zijn goedgekeurd en vervolgens door de diverse partijen aan hun achterban zijn voorgelegd en akkoord bevonden. Op basis daarvan is binnen het overlegplatform overeenstemming bereikt over een aantal maatregelen ter bevordering van veilige en bedrijfseconomisch verantwoorde reparaties en reparatiemethodes van tuinbouwkassen en over een convenant tussen partijen dat de naleving van deze maatregelen zal stimuleren en waar mogelijk afdwingen.

DE PARTIJEN NEMEN DE VOLGENDE VERPLICHTINGEN OP ZICH

1. De partijen verplichten zich om hun eigen achterban en hun klanten (tuinbouwondernemers) voor te lichten over de hierna genoemde maatregelen ter bevordering van veilige en bedrijfseconomisch verantwoorde reparaties en reparatiemethodes van tuinbouwkassen.
2. De partijen zullen in hun contacten met klanten de naleving van de hierna genoemde maatregelen bevorderen op alle mogelijke manieren die in redelijkheid kunnen worden

verlangd. Dit kan bijvoorbeeld geschieden door de naleving van de maatregelen op te nemen in algemene voorwaarden of specifieke contractvoorwaarden.

MAATREGELEN TER BEVORDERING VAN VEILIGE EN BEDRIJFSECONOMISCH VERANTWOORDE REPARATIES EN REPARATIEMETHODES VAN TUINBOUWKASSEN

1. **Bereikbaarheid**

De basis van een veilige en efficiënte werkwijze in de kassenbouw, zowel tijdens de bouw als tijdens de reparatie van een kas, is gelegen in een goede bereikbaarheid voor mensen en materialen van de plaatsen waar werkzaamheden worden verricht. Voor het geval deze werkzaamheden aan de buitenkant van de kas worden verricht, kan deze bereikbaarheid bijv. op de volgende twee manieren worden bewerkstelligd, nl. door een pad om de kas waardoor machines op de plaats van de werkzaamheden kunnen komen of een servicerail waarover machines kunnen worden geleid. Een combinatie van beide methodes is eveneens mogelijk.

In geval van een pad om de kas moet dit goed toegankelijk zijn, goed begaanbaar (verhard) en breed genoeg om machines door te laten.

In geval van een servicerail moet het begin daarvan goed en onbelemmerd toegankelijk zijn en is het terrein ter plaatse verhard om een goede bevoorrading van de machines op de servicerail mogelijk te maken.

2. **Reparatiesysteem**

Een kas moet voorzien zijn van een reparatiesysteem of reparatievoorzieningen die inzetbaar zijn voor die kas. Voor zover van toepassing moet het systeem voorzien zijn van een CE-keur. Zowel het horizontaal als het verticaal transport moet voldoen aan de daarvoor gestelde veiligheidsnormen (norm voor hang- en rolsteigers). Een en ander moet al vóór de aanvang van de bouw van een kas worden geregeld.

3. **Reparatie met gehard glas**

Bij handmatige reparatie van een kas moet voor ruiten met een oppervlakte van 1,8 m² of meer altijd gehard glas worden gebruikt. Indien geen ruiten van gehard glas, maar wel van snijglas op voorraad zijn, moet met halve ruiten worden gewerkt. Bij reparatie van onderaf met behulp van een beglazingsplateau kan, afhankelijk van de door of in overleg met de Arbeidsinspectie vastgestelde richtlijnen en de uitvoering van het plateau, eventueel reparatie met gewoon glas (snijglas) plaatsvinden. De richtlijnen van de Arbeidsinspectie bepalen, in combinatie met de gebruikte reparatiemethode, in uiterste instantie steeds welk glas moet worden toegepast.

4. **Preventieve maatregelen**

De eigenaar van een tuinbouwkas moet ten minste de volgende voorzorgsmaatregelen nemen om de gevolgschade aan het gewas of de bedrijfsvoering als gevolg van beschadiging van zijn kas zoveel mogelijk te voorkomen.

- a. Met het oog op een snelle start van de reparatiewerkzaamheden moet op ieder tuinbouwbedrijf een voorraad van tenminste honderd ruiten aanwezig of, bijv. vanuit een centraal aangelegde voorraad, direct beschikbaar zijn. Tenminste de helft van deze ruiten moet de maat hebben van de grootste bij het bedrijf toegepaste (dek)ruit. Indien tevens een voorraad snijglas wordt aangehouden, moet dit floatglas zijn. Tegelijk met

- het glas, moet voorts een voldoende voorraad van de benodigde roeden of andere materialen worden aangehouden.
- b. Met het oog op het voorkomen van gewas- of andere gevolgschade moet op ieder tuinbouwbedrijf of cluster van tuinbouwbedrijven een aantal noodreparatiesets aanwezig zijn in een verhouding van vijf sets per hectare kasoppervlakte met een maximum van twintig sets.

ONDERTEKENING

De in de aanhef genoemde partijen bekrachtigen door de ondertekening van dit convenant de daarin vermelde afspraken en verklaren dat zij zich daaraan zullen houden en naar de letter en de geest van die afspraken zullen handelen.

Ondertekend te Amsterdam op 6 november 2002 door:

.....
(F.H. Hoogervorst namens LTO Nederland)

.....
(P.C. van Staalduinen namens TNO Bouw)

.....
(A.M. Boersma namens AgriVer B.A.)

.....
(Th.J. Keijzer namens de Stichting CCG)

.....
(D. Beijen namens Delta Lloyd)

.....
(W.F.S. Duffhues namens de AVAG)

.....
(B.W.M. Koeckhoven namens Interpolis)

.....
(G.J.M. van der Zanden namens DLV)

.....
(C.C. d'Ancona namens Topland Achmea)

.....
(H. Palland namens de N.V.O.K.)

Arbocatalogus Tuinbouwprojecten

.....
(A.A. Hanemaaijer namens de O.V.T.O.)

.....
(S.P.M.M. de Groot namens Rabobank Nederland)